REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 236. Braşov, Luni-Marţĭ 24 Octomvrie (6 Noemvrie). 1900.

„Luptă de rassă".

II.

Étă cum continuă Bartha în „Magyarország":

„Una dintre principalele întrebărĭ de viaţă ale patriei nóstre, este păstrarea şi consolidarea caracterului maghiar istoricesce desvoltat. Intrebărĭ de viaţă nu este datină a le jertfi unor ambiţiunĭ necópte de rassă. Acest stat *séu este stat naţional maghiar, séu încétă de a fi stat.* Tradiţiunea maghiară, simţul de datorinţă maghiară şi conducerea maghiară nu se pot suplini prin mijlóce de farmacia. Acest pămênt se sparge în bucăţĭ, îndată-ce nu este stat maghiar. Cohesiune nu-i póte da acestui pămênt alta, decât cea mai completă hegemonia maghiară".

Étă o mulţime de aserţiunĭ, pe carĭ noi tóte le negăm şi cu noi dimpreună le négă mintea sănĕtósă şi esemplul bătĕtor la ochĭ al altor state. Caracter naţional nu e de lipsă sĕ aibă un stat, ca sĕ esiste, sĕ înflorescă şi sĕ-şĭ fericéscă cetăţenii. Esemple: Elveţia şi America. Cestiunea de viaţă a statului nostru o jertfesc Maghiarii singurĭ unor ambiţiunĭ necópte de rassă. Ei pregătesc spargerea statului în bucăţĭ prin grandomania maghiară. Cohesiunea i-o dă acestui stat nu hegemonia maghiară, ci dreptatea şi asigurarea naţionalităţii popórelor lui *i-ar da o.*

„Pun următórea întrebare ómenilor trezĭ: Décă ar abdice rassa maghiară de rolul ei conducĕtor, cine l'ar primi? Ar puté sĕ esiste unitatea patriei sub conducere slovacă, română, germană séu sêrbă? Nu s'ar sfêrşi acésta esperimentaţiune nesocotită aşa, că sub presiunea naturală şi relaţiunilor, éră ar recădé sceptrul conducerei în mâna probată a soiului maghiar?"

Rolul conducĕtor l'ar primi *dreptatea pentru toţĭ.* Acesta mai bine ar păstra unitatea ţĕrii, decât orgoliul nestîmperat maghiar şi ea ar împedeca pentru tot-déuna hegemoniile de rassă, precum le împedecă şi nu este în vecĭ nicĭ pomană de ele în America şi Elveţia.

„Aceste sunt adevĕrurĭ turbat de vechĭ, dér din causa nu sciu cărui blăstem nu mai pĕtrund în mintea agitatorilor; ce le póte fi scopul, décă sunt de omenia? Pentru-că décă sunt de nimica, atuncĭ agitarea la ei nu este alta, decât miserabilă câştigare de pâne. Dér de sunt de omenia, ce scop vor sĕ ajungă cu neliniştirea internă, cu deşteptarea ilusiunilor imposibile şi cu murdărirea patriei lor înaintea străinătăţii?"

Da, aceste sunt adevĕrurĭ *turbate, prostii,* cum le dicem noi pe românesce, dér nu *vechĭ*, ci *fórte noué*, numai de atuncĭ, de când duc rolurĭ însemnate politice la noi ómenĭ ca şi Nicolau Bartha. Blăstĕmul pentru care nu pĕtrund aceste *adevĕrurĭ turbate* în mintea „agitatorilor" şi nu vor pĕtrunde în vecĭ, este, că ómenii n'au aplecare a-şĭ spinteca pântecele de dragul altuia, nu vor sĕ se facă nicĭ Maghiarĭ, nicĭ Secui, până când pot fi ce i-a lăsat Dumnedeu: Românĭ, Germanĭ, Slovacĭ şi Sêrbĭ Agitaţiunea lor este agitarea celuia ce nu vré sĕ móră de mâna altuia, prin urmare cea mai îndreptăţită în lume; dér a patrioţilor ca Bartha este miserabilă câştigare de pâne, căcĭ ei vor sĕ omóre, sĕ înghită naţiunĭ, popóre de ale patriei.

Ce scop au „agitatorii" cu agitaţiunea internă şi esternă?! Scopul, de a-şĭ scăpa viaţa atacată. Credem, că este destul de ponderos scop. Da d-vóstrĕ cum agitaţĭ înăuntru şi în afară şi ce mai promisiunĭ (minciunĭ) patriotice mai făceaţĭ pe vremea Némţului, deşi Némţul nu vĕ tracta mai rĕu, decât pe noi eştialalţĭ, carĭ ne-am luptat alăturea cu el.

„Cred ei óre, că la glasul diarului „Hamburger Nachrichten" Germania va mobilisa? Cred ei, că împĕratul Wilhelm va schimba note diplomatice, ca sĕ fiă numirea oficiósă a oraşului Braşov „Kronstadt"? Pentru acea întêmplare cutremurătóre de lume, că guvernul maghiar nu va numi Sibiiul Hermanstadt, cred ei că va declara rĕsboiŭ Austro-Ungariei? Cred'o acésta?"

„Şi décă nu o cred, care le este atuncĭ scopul? Slăbirea simpatiei internaţionale faţă de Maghiarĭ? Acésta o pot ajunge. Pentru-că eu nu cred în triumful durabil al minciunilor (şi totuşĭ le eştĭ cel mai aprig campion), dér nu neg faptul lor vremelnicesce distrugĕtor. Vor ajunge déră slăbirea simpatiilor faţă de noi. Vor pune în lumină rea elementul conducĕtor al patriei lor. Vor seca isvórele încrederei Se va nasce toiet şi ură în contra Maghiarilor. Vom fi obiectul observaţiunilor dejositóre. Vor crede despre noi, că noi suntem cel mai de jos popor al lumei."

„D'apoi?! Cui bono? Ce va fi resultatul? Face-se-va prin acésta Kronstadt din Braşov? Deveni-va germană Ungaria? Inceta-va românisarea Saşilor? Décă este neîndreptăţire, lecui-se-va óre prin acésta?"

Nu se va lecui *acum*, dér se va lecui în *viitor.* Aşa nu s'au lecuit *illo tempore* nicĭ strigătele d-vóstrĕ asupra faptelor Nemţilor, dér s'au lecuit dup' aceea, şi étă, că aţĭ scăpat de germanisare şi aţĭ ajuns de maghiarisaţĭ şi asupriţĭ d-vóstrĕ. Popórele nu mor, pe câtă vreme nu se sinucid prin abdicere de sine. Noi nu vom abdice de noi în vecĭ. Inzadar ne veţĭ maghiarisa d-vóstrĕ, majoritate făcută prin măiestria din minoritate, numele oraşelor, văilor şi munţilor, acele numirĭ în vecĭ nu vor prinde rădĕcinĭ la popórele nóstre. Acele numirĭ sunt numai ca néua din Mărţişor, adĭ sunt şi mâne nu. Apoi nu uita, d-le Bartha, că şi viermele se agită şi insecta ţipă, când i-se tinde la viaţă — şi noi sĕ tăcem tăcerea pescelui?

Orĭ dóră sĕ cântăm imnurĭ celor ce ne sugrumă şi ne spun pe tóte variaţiunile, că resonul de stat maghiar pretinde, ca acest stat sĕ fiă naţional, adecă sĕ dispară nemaghiarii din el, sĕ fiă înghiţiţĭ, nimiciţĭ prin soiul maghiar? Popórele, carĭ nu se sciu apĕra pe ele înse-le, ba nicĭ nu se agită, când li-se tinde la viaţă, nu vor apĕra nicĭ ţéra, în care trăesc, ci o vor da legată în mâna inimicului, cum se dau ele pe sine — d-le Bartha. Cu de aceste nu vei face d-ta o Maghiariă mare în vecii vecilor. Semnul puterei, vitalităţii, este capacitatea de a-se agita la bine şi la rĕu. Nesimţirea este semnul stupidităţii séu morţii. Nu cel ce ţipă de durere este déră pĕcătosul, ci cel ce causéză durerea.

„Dér vor deştepta în contra lor înşi-şĭ tótă amărăciunea calumniatului (?) soiŭ maghiar. Va înceta toleranţa nobilă, care în cestiunĭ de soiŭ caracteriséză pe Maghiar. (Dér nu pe politicii lui). Se vor aprinde pasiunĭ păn' acum necunoscute. Pe cine va arde para, décă şi noi ca ei, vom da mâna cu toţiĭ în solidaritatea urei órbe şi aşa îi vom ataca cu putere unită, cu înverşunare sĕlbatică şi nemilósă, cu péna împlântată în fiere şi cu cuvênt omoritor, cu tótă puterea guvernărei şi cu tótă armatura puterei naţionale? Dér pe cine va arde atuncĭ para?"

Tóte le aţĭ făcut şi le faceţĭ şi adĭ în mĕsură aşa de mare, încât nu o mai puteţĭ mări, şi noi tot aci suntem. Aţĭ face d-vóstrĕ şi mai mult, aţĭ planta ura şi furia d-vóstrĕ în poporul maghiar, décă aţĭ puté; dér acesta ca totalitate nu póte pricepe, şi fiă dis spre lauda minţii sale sănĕtóse, nu va pricepe în vecĭ, că este de lipsă pentru fericirea patriei, ca noi nemaghiarii, cu limbile, numirile şi datinele nóstre sĕ disparem de pe acest pămênt strămoşesc, pe care trăim cu ei dimpreună în bine şi în rĕu de atâtea sute de anĭ. Şi mai puţin pricepe, că el, cel mai mic, sĕ ne înghiţă pe noi, cei mai marĭ.

Avem speranţă, că para furiei poporului maghiar, care se va deştepta odată, va arde pe politicii sĕi şoviniştĭ, carĭ au pĕcătuit atâta pe conta lui şi carĭ i-au contras atâta ură în lumea civilisată prin utopiile lor naţionale!

„Au ei folos dintr'aceea, că se va întórce de către noi încrederea şi aplecarea Germaniei? Décă va eschide rentele nóstre, cum a făcut Bismarck cu valorile ruse? Décă nu va cumpăra mai mulţĭ cai dela noi? Décă va întrerupe cu noi legăturile comerciale? Décă ne va tracta la stipularea tarifelor vamale ca pe inimici?"

N'au folos, dér cel din gura morţii nu cugetă la folos, cugetă sĕ-şĭ scape viaţa, cércă ajutor, orĭ unde l'ar afla. Şi unde sĕ-l cerce bieţii Saşĭ mai natural, decât la fraţii lor de-un sânge! Da d-vóstrĕ, pe unde aţĭ colindat pe „vremea Némţului?" N'aţĭ umplut tótă Europa cu strigătele d-vóstrĕ desperate în contra Némţului? Şi etă, că adĭ faceţĭ de alţĭ compatrioţĭ ai voştri umplu Europa cu ţipetele lor de durere dinaintea d-vóstrĕ. Erĭ alaltăerĭ sclav văierător, şi adĭ tiran fără milă. Cum e omul slab, nesocotit si îngâmfat în norocul sĕu orb?! Nu învaţă nicĭ din propriele sale suferinţe. Indată ce nu-l mai dóre pielea de loviturile împilatorului, nu-şĭ încape în ea şi-i vine pofta sĕ impile însu-şĭ?!

„Cine îndrăsnesce a dice, că acei Saşĭ, carĭ îşĭ duc calumniile lor (?) la foile germane, nu sunt nătântocĭ desĕvêrşiţĭ?"

Dér unde sĕ le fi dus — nu calomniile, ci prea basatele lor plângerĭ în contra brutalităţii şovinismului?! La foile rusescĭ? séu chiar la „Magyarország" şi „Egyetertes", orĭ la „Magyar Szo"? Póte că atuncĭ Banffy îndată le sărea cu d-vóstrĕ dimpreună într'ajutor!?

Noi dicem, că aceia sunt nătântocĭ desĕvêrsiţĭ, carĭ au înaugurat şi continuă politica cea şovinistă maghiară, care sapă grópa acestei nefericite ţĕrĭ!

Dieta ungară a continuat în şedinţa sa de Sâmbătă desbaterea proiectului de lege privitor la *declaraţiunea moştenitorului de tron.* In şedinţa acésta s'au pronunţat două discursurĭ. *Györy* Elek a susţinut punctul de vedere al partidei oposiţionale independente. *Horanszky* N. a desfăşurat punctul de vedere al partidei liberale. El a combătut viu argumentele contrare aduse de oratorii din oposiţiă. — Desbaterea se continuă adĭ şi se crede, că va lua cuvêntul şi Desider *Szilágyi.*

Svonurĭ de crisă. De câte-va dile circulă prin Viena şi Budapesta scirĭ alarmante despre isbucnirea unei crise ministeriale atât în Austria, cât şi în Ungaria, provenite din neînţelegerile născute între cele două guverne în afacerea *căilor ferate bosniace.* Rĕspândirea acestor svonurĭ s'a făcut mai ales după nesuccesul, ce l'a avut consiliul comun de miniştri ţinut Vinerĭ în Viena. Positiv încă nu se scie nimic până acum.

De altă parte însĕ este neîndoios, că între miniştri austriacĭ şi ungarĭ esistă *divergenţe de părerĭ.* Cestiunea, care creéză greutăţĭ mai marĭ este, că guvernul austriac voesce sĕ garanteze prioritatea pentru construirea liniei ferate *Bugojno-Arzano,* pe când guvernul comun pretinde prioritatea pentru calea ferată, ce ar traversa Sandjacul, ér guvernul ungar cere, ca de-odată cu acésta sĕ se construéscă linia ferată *Samaç-Doboj-Serajevo.* Se dice, că nicĭ guvernul comun, nicĭ guvernul austriac şi ungar nu vor sĕ se abată dela punctul lor de vedere în cestiunile aceste.

Acum se anunţă, că în afacerea acésta se va ţiné adĭ séu mâne în Budapesta un consiliu de miniştri, în care se speră, că divergentele se vor aplana printr'o propunere mijlocitóre. Acéstă propunere ar culmina în aceea, ca linia *Brugojno-Spalato* sĕ se construéscă numai după-ce se va fi isprăvit linia *Serajevo-Novibazar* şi *Samaç-Doboj.*

Din România.

Vinerĭ séra ministerul de interne a primit scirea din partea prefectului de Buzău, că *sătenii din comuna Pârscov* sunt *estern de agitaţĭ.* Prefectul cerea instrucţiunĭ asupra celor ce avea sĕ urmeze.

Inainte ca ministerul sĕ fi putut rĕspunde, o a doua telegramă a prefectului de Buzău anunţă, că tulburările au isbucnit. Trupele erau concentrate în comunele agitate din Buzău, încă de acum câte-va dile. Vinerĭ după amiadĭ, sătenii din Pârsov, în numĕr de vre-o 300, se adunaseră în faţa primăriei, care era pădită de trupe de infanteriă; trupele de cavaleriă se aflau pe şosea, în apropiere de primăriă. Incercările prefectului de a potoli pe sătenĭ, au rĕmas cu totul inutile.

In timp când prefectul parlamentar cu un grup de sătenĭ din faţa primăriei, cavaleria de pe şosea a fost atacată cu pietriĭ şi ciomege de un alt grup de ţĕranĭ. Colonelul *Cocea* a fost trântit cu cal cu tot jos, lovit şi d-sa şi calul de pietriĭ şi ciomege. De asemenea maiorul *Baranga* şi locot. *Vasilescu* cad răniţĭ.

O şarjă de cavaleriă reuşesce pentru moment sĕ degajeze şoséua. In mai puţin de dece minute, ţĕranii sa'u adunat din nou pe şosea şi au atacat de astă-dată armata cu

descărcăturî de armă. Soldaţii cad loviţî de alice.

In acest timp se face prima somaţiune cu trîmbiţa. Următórele două somaţiunî rămân fără nicî un resultat. Sătenii continuă a ataca pe soldaţî. O primă salvă cu cartuşe órbe încă nu reuşesce a împrăşcia mulţimea, care din potrivă devenî din ce în ce mai agresivă şi ajunse a lupta acum corp la corp cu soldaţii.

Câte-va descărcăturî de armă, fac sĕ cadă trei ţăranî: 1 mort şi 2 răniţî. Numai în urma acestora se reuşesce a se degaja primăria şi şoséua. Cu multă dificultate sătenii, încă agresivî, sunt împrăşciaţî.

Prefectul Bărbulescu, care a fost tot timpul în mijlocul tumultului, a scăpat ca prin minune de furia sătenilor. Până séra, după ultimele scirî din localitate, totul s'a liniştit şi până acum, la ministerul de interne, nu s'a mai primit nicî o scire alarmantă.

*

Ministrul de esterne a trimis câte un exemplar din ordonanţa d-lui Florescu, tipărită în franţuzesce, personal fie-cărui representant al ţĕrilor străine în Capitală şi un altul pentru guvernele lor respective.

Legaţiunilor române se va trimite acéstă ordonanţă în broşură, ḑilele acestea.

*

Mesagiul regal pentru închiderea sesiunei ordinare de tómnă a S-tului Sinod, a fost supus sĕmnăturei M. S, Regelui. Sesiunea Sfântului Sinod se va închide adî Lunî.

*

AA. LL. RR. Principele Ferdinand şi Principesa Maria, au ajuns Sâmbătă la óra 12 şi 7 minute la Golescî, de unde Prinţul Ferdinand a plecat cu suita în munte pentru vênătóre, ér Principesa s'a dus la Câmpulung. A. Sa Principesa Maria va face o escursiune la Rucăr şi Dîmbovicióra.

*

Vinerî la amiaḑî a avut loc la Castelul Peleş din Sinaia recepţiunea cu solemnitate a noului ministru plenipotenţiar al Serbiei în Bucurescî, d-l Milovan Milovanovicî, care şi-a presintat scisorile de acreditare M. S. Regelui.

Au asistat la acéstă recepţiune personalul legaţiunei sêrbe, precum şi d-l Titu Maiorescu, ministru ad interim la afacerile strĕine.

*

Joi a sosit la Ungheni un prim transport de 1500 caî din remonta, ce s'a făcut în Rusia, pentru trebuinţele artileriei române. Mai sunt aşteptate transporturî atât din Rusia, cât şi din Austro-Ungaria.

*

D. Frencesohini se află în Bucurescî în calitate de corespondent al marelui ḑiar „Tribuna" din Roma, trimis special pentru a asista la procesul conspiratorilor bulgarî.

*

Cu prilegiul alcătuirei proiectului de lege asupra monopolului cârciumelor la sate, ministerul de interne a făcut o statistică de cârciumele, carî sunt în tótă ţéra.

Din acésta statistică se constată, că avem 23.000 cârciume la sate, dintre carî o mare parte se desfiinţéză în urma punerei în aplicare a legei monopolului cârciumelor.

*

„Timpul" e informat, că la ministerul cultelor şi instrucţiunei publice se studiéză cestiunea înfiinţării monopolului asupra cărţilor didactice, pentru a se împedeca astfel specula, care se face adî cu cărţile didactice. In casul înfiinţării acestui monopol, cărţile didactie vor costa cu mult mai eftin, decât se vênd acum.

„Bistritz" nu „Besztercze".

In congregaţia comitatului Bistriţa-Năsĕud, ţinută la 31 Octomvrie n. în Bistriţa, între altele a venit la ordinea ḑilei şi cestiunea numelui oficial al oraşului Bistriţa.

Scim, că representanţa orăşenéscă a hotărît că pe viitor oraşul Bistriţa sĕ se numéscă „Bistritz", ér nu „Beszterczе". Contra numelui „Beszterczе" a vorbit în congregaţiă cu multă însufleţire membrul preotul evangelic Frideric Kramer. El ḑice între altele: că Saşii au venit aicî chemaţî de regii ungarî, ca sĕ cultive acéstă ţéră şi sĕ o apere contra inimicilor esternî şi ca proprietăţile nesigure sĕ le transforme în proprietăţî sigure. Acei regî, carî au chiemat pe Saşî, fiind-că au avut lipsă de ei, nu şi-au însuşit dreptul de a sili séu de a da ei nume localităţilor coloniştilor saşî, acest drept firesc l'au avut coloniştii dând localităţilor înfiinţate de ei nume germane. Póte va ḑice cineva, că de ce aperăm noi numirea slavă de „Bistritz" a oraşului. Numirea poporală a oraşului a fost şi este *Nösen*, numele oficial însĕ de cât-va timp este „Bistritz" şi nu „Beszterczе".

Décă Saşiî, continuă oratorul, sunt pe lângă numele negerman al oraşului, o fac din causă, că acel nume este istoric şi a rĕmas moştenire dela strămoşî. Acéstă moştenire Saşii nu o pot lăsa. Legea pentru stabilirea numelui comunelor nu cuprinde nicî o disposiţiă, în sensul că numele oficios al localităţii trebue sĕ fie esclusiv maghiar. Saşii nicî când nu se învoiesc ca numele oraşului Bistriţa, care l'au moştenit dela străbunî, chiar şi décă nu e de caracter german, sĕ se schimbe. Până când ei vor mai puté ridica vocea lor pentru el, vor apĕra acest nume, ca nu cumva odată sĕ li-se ḑică: „voi aţî aruncat un drept scump, pe când datorinţa vĕ era, sĕ-l ţineţî şi sĕ-l păstraţî".

După acésta vorbi tot pentru numele „Bisztritz" din partea Românilor advocatul Dr. *Tripon*. Pentru „Beszterczе" a vorbit preotul reformat Balazs. In fine s'a făcut votarea. Numele ***„Bistritz"*** a învins, căcî s'au dat pentru el 69 voturî, ér contra 31.

Turburările din Albania.

Din sorginte austriacă se comunică următórele asupra turburărilor petrecute acum în urmă în Albania:

Numirea lui Mehmet-paşa ca comandant al jendarmeriei din Scopia, a provocat mulţumirî, din causă, că este considerat ca partisan al Austriei şi al planurilor celor din Viena. Din causa acésta sa'u produs ciocnirî destul de seriόse între Turcî şi Albanesî, căḑênd din amêndouĕ, părţile şi morţi şi răniţî.

Comitetul albanes din Prisdrenî au împrăştiat printre populaţia albanesă manifeste, invitând'o sĕ ia armele în contra Turciei. Comitetul acesta cere numirea unui guvernator strĕin ca principe al Albaniei autonome, în care sĕ se cuprindă vilaetele Cosova, Scutari, Scopia, Bitolia şi Ianina. Principatul sĕ se pue sub protecţia puterilor.

La Castivan comandantul turcesc s'a încercat sĕ potolészcă rĕscóla întemniţând pe capul Albanesilor de acolo.

La Dsucatini, vilaetul Scutariului, sa'u resculat Albanesii, pentru-că Turcii sau opus la deschiderea unei şcolî albanese. In timpul rĕscólei au fost omorîţî patru soldaţî turcî şi 8 răniţî, ér din partea Albanesilor au căḑut 5 morţî şi 3 răniţî. In cele din urmă armata turcéscă a fost pusă pe fugă şi urmărită până la o bună distanţă.

In vilaetele Coşov şi Scutari, populaţia refuză sĕ plătéscă dăjdiile şi nu se supune la tributul sângelui.

Linia ferată în construcţiă între Scutari şi Bitolia, numai sub paḑa milităréscă se lucréză şi de aceea cu greu avanséză.

La Mati populaţia cere numirea Albanesului patriot Seghil paşa, ca guvernator.

La Tetova au fost închişî 100 de albanesî din ordinul caimacanului.

Firul telegrafic dintre Tetova şi Scopia a fost distrus de Albanesî, carî întrunindu-se într'o geamiă, au pronunţat discursurî în contra Sultanului.

SCIRILE ḐILEI.

— 23 Octomvrie v.

† Stefan Moldovan. Din *Lugoş* ni-se telegrafézǎ, că bĕtrânul şi venerabilul preposit *Stefan Moldovan* a încetat din viaţă adî diminéţă. Decedatul a avut o viaţă plină de activitate şi era unul din generaţia acelor bărbaţî meritoşî ai noştri, carî au luptat cu ardóre pentru causa naţiunei şi bisericei. In anii turburărilor din 1848/49 Stefan Moldovan era protopop în Mediaş.

Reuniunea femeilor române din Blaşiŭ şi-a ţinut a 20-a adunare generală, care a fost binişor cercetată, ḑice „Unirea". După cuvêntul de deschidere al d-nei presidente, care vorbì despre curentul pentru emanciparea femeilor, s'a raportat despre activitatea reuniunii. De present reuniunea are 124 membri, din carî mulţî sunt în restanţă cu taxele; fondaţiunea Vlassa are un capital de 557·26 cor. şi a distribuit premii elevelor dela şcóla de fete 24 c. fondul Negruţ are avere 849 78 cor. şi a dat copilelor sĕrace în cărţî şi material pentru lucru de mână 41·07 c. Proiectul de budget prevede şi pe viitor 400 c. ajutor elevelor şcolii din Blaşiŭ. Comisia de înscriere a incassat cor. 130; membri noi s'au înscris: D-na Sabina Popescu din Reghin cu taxa de 40 c. şi d-l Dr. Iuliu Maniu cu 60 c. ér membrii ajutătorî d-niî: Emil Sabo şi Aurel Ciato. — Pentru distragerea membrilor sĕi în lungile sĕrî de iernă, reuniunea împreună cu Casina va relua firul seratelor literarî. Averea reuniunii e aprópe de *9000 cor.*

Congregaţia din Aiud din sĕptĕmâna trecută a fost slab cercetată. Din cele hotărîte amintesce fóia din Blaşiŭ decisiunea unanimă de-a respinge invitarea, ca banii orfanilor sĕ se depună la „Hitelszövetkezet" din Pesta şi ordonarea nouĕlor alegerî de membri în congregaţiune pe 28 Nov. Sunt 5 locurî vacante în cercurile Abrud, Aiud, Alba-Iulia, Ighiu şi Uióra. S'a mai raportat, că casa comitatului e terminată şi costă 140,000 fl. Din comitetul permanent D-l canonic I. M. Moldovan s'a retras şi s'a ales în locul d-sale D-l canonic Dr. Vas. Hossu.

Necrolog. Erî séra primirăm din Brăila scirea telegrafică, că fostul comerciant *Ioan Murĕşan Gherlanul*, a rĕposat. Inmormêntarea i-s'a făcut erî, Duminecă.

Ungurii din Bucurescî. In timpul din urmă s'a scris mult prin foile şoviniste maghiare de dincóce, că ungurimea din capitala României sufere de-o bólă grea: în loc de unire şi armoniă, certele dintre ei îi consumă ca un blastĕm. Un cas recent face pe fiţuica locală guvernamentală sĕ ţipe ca muşcată de şérpe, că Ungurii din Bucurescî sunt pe povîrnişul peirei. După-cum spune „Bukaresti Magyar Néplap", prefectura capitalei a oprit ţinerea seratei societăţiî Maghiarilor bucurescenî, „fiind-că din partea unor Maghiarî s'a respândit scirea, că *venitul seratei a destinat lui Sarafoff, şeful comitetului macedonean.*" Mai târḑiu însĕ s'a vĕḑut, că serata a fost oprită din causă, că ea nu fu anunţată cu 48 óre înaintea autorităţilor. Nu putem sci cum s'a petrecut lucrul. Faptul însĕ, că numita fóiă bucurescénă unguréscă ridică grava acusă, că o parte din Ungurii bucurescenî voiau sĕ-şî petréca în folosul Sarafoffilor, — dă mĕsura până unde au ajuns certele şi împărechiările din sînul lor. In faţa acestor constatărî, pe carî le face însă-şî fóia maghiară locală, pare ridiculă esclamarea ei: „stindardul maghiar nu trebue negligiat în Bucurescî; Maghiarii bucurescenî au datoria de a-l apĕra".

Esposiţiă armenéscă în Clușiŭ. Cu ocasiunea desvĕlirei statuei lui M a t i a, Armenii din Ardeal vor aranja la Cluşiŭ o exposiţiă armenéscă. Intre alte curiosităţî ale exposiţiunei, se va afla şi o odaiă armenéscă, în care vor fi espuse relicuii şi obiecte de etnografiă. Dela colonisarea lor în Ardeal întêmplată în 1672 şi până adî vor fi espuse relicuii, tablourî, tipăriturî, haine etc. din diferite timpurî.

Un poliţist curagios. Vinerea trecută, în 2 Nov. n. pe la 8 óre diminéţa în strada lungă Braşovul vechiŭ, doi cai ce erau înhămaţî la o trăsură, spăriindu-se de tramvaiă, au luat'o în fugă nebună spre strada vămii. Poliţistul Ioan Rus, fără a se teme, se aruncă cu pericolul morţii înaintea cailor oprindu-i. Bravul poliţist, care a fost tîrît o bucată de loc de cai şi a primit şi unele lesiunî, merită tótă lauda şi recunoscinţa, împedecând ast-fel o eventuală nenorocire, ce s'ar fi putut întêmpla.

S'a perdut erî, Duminecă, pe la órele $11^1/_2$ dela Têrgul inului Nr. 27 până în strada lungă un portofoliu cu 10 fl. dimpreună cu o carte de visită cu numele Carolina Hüll. Cn. aflător pe lângă o remuneraţiă corespunḑĕtóre e rugat a înapoia obiectele perdute.

Logodnă. D-l Dr. *Alexandru German* din Bistriţa şi d-ra *Ana Filipan* din Năsĕud îşî anunţă cununia sĕvêrşită în 28 Octomvrie n. c.

Un incident tragic. Un îngrozitor incident s'a întêmplat ḑilele acestea în salonul de ras al unui bărbier din Varşovia. Un muşteriu se dusese sĕ-l radă, dér abia începù bărbierul a-l rade şi de-odată îl cuprinse o furiă, înhăţă capul muşteriului şi-l atacà cu briciul, rănindu-l greu, tăindu-i faţa dela o parte până la cealaltă. Nenorocitul s'a apĕrat din rĕsputerî şi striga după ajutor, dér până când a venit ajutorul, el din causa mai multelor rănî îşî perduse conscinţa. Bărbierul fù dus în casa nebunilor.

Automobil la polul nordic. Prinţul de Abruzzo se ḑice, că a pregătit un automobil, pe care îl va duce cu sine cu ocasiunea expediţiei proxime, ce are s'o facă la polul nordic.

Scrisórea unui anarchist către Regele Carol.

„Evenimentul" din Iaşî publică următórele:

Inainte de a espune cele ce urméză, voim a asigura pe cetitorii noştri, că garantăm absolut autenticitatea scirei. Către mijlocul lui August, secretarul particular al Majestăţii Sale Regelui, deschise din corespondenţa ḑilnică, ce vine pe numele regescului sĕu stăpân, o scrisóre, care avea alure neobicînuite. Scrisórea era din Paris. Deschiḑênd scrisórea, uimit, d-l Basset ceti şi reciti următórele rêndurî:

„*Sire*, între monarchii condamnaţî la mórte de noi, secţia anarchistă, eştì şi tu. Find-că trebue sĕ urmez jurămêntul depus la Washington, adecă sĕ atentez vieţei Tale, dér pe de altă parte, ne-avênd inima de ucigas, vréu sĕ scap eu, cât şi Măria Ta. — Am găsit un mijloc: la un moment dat sĕ se facă sgomot, că în contra Măriei Tale a atentat cine-va cu un revolver, dând 3 focurî, dér care atentator nu a fost prins. Ast-fel ca fraţii mei vor crede, că în adevĕr mî-am făcut însărcinarea şi vei scăpa împreună cu mine, cu copiiî şi nevasta mea, deóre-ce déca nu voiŭ atenta, atuncî voi fi eu omorît. Atentatul trebue sĕ fie relatat prin tóte jurnalele. Acesta însĕ trebue sĕ fiă până la 13 curent, căcî la 15 trebue sĕ mĕ reintorc la Paris şi sĕ predau revolverul cu trei focurî unui frate de acolo.

„Am făcut acéstă concesie Majestăţei Tale, fiind-că sunt născut în România, dér trăesc în America de 4 anî, sunt Român, dér strĕin... Rog, însé, pe Majestatea Sa, sĕ ţie cel mai mare secret, căcî contrar voiŭ fi silit a-mî îndeplini însărcinarea. La 10—12 voi fi la Iaşî sĕ primesc instrucţiunî, ca sĕ le predau la Ungheni. Cel mai mare secret, déca Măria Ta vré sĕ scape şi sĕ aibă milă de copiiî şi de nevasta mea. Arma este un revolver muntenegresc. *Anarchiste.*

P. S. Ca recompensă: cel mai mare secret, secret, secret".

*

Domnul Basset transcrie imediat scrisórea şi o înaintà prefectului de poliţie din Bucurescî, care luà tóte mĕsurile de precauţiune posibile.

Cuvêntul de adio

rostit de directorul **Virgil Onițiu** către corpul profesoral al șcólelor medii și superióre gr. or. române din Brașov, în diua de 19 Octomvrie v. cu ocasia anunțării demisiunei sale din postul de director.

Onorat Corp profesoral! Iubiților mei colegĭ! Era în vara anului 1894, când predecesorul meu în postul de director, stimatul nostru coleg D-l Ipolit Ilasievicĭ, din considerațiune la sănĕtatea sa sdruncinată, îșĭ înaintase demisiunea din postul de director al șcólelor medii.

Atuncĭ Eforia școlară, în contra pronunțatei mele voințe și dorințe, făcêndu-mĭ o penibilă surprindere, m'a numit director interimal al șcólelor nóstre medii. Numirea neașteptată mĕ zăpăcise cu desĕvêrșire. Un om tînĕr, cu puțină esperiență în ale șcólelor, împlinisem abia 30 de anĭ ai etății, cu aplecărĭ pronunțat idealistice, mĕ îngrozisem formal de marea rĕspundere, ce mi-s'a impus pe de o parte, ér pe de altă parte nu-mĭ puteam nicĭ decum sugruma aversiunea fórte pronunțată în contra funcțiunei administrative-birocratice, care nu concorda cu dispozițiunea mea sufletéscă idealistică. Simțiam lipsa sensului practic în mine și mĕ îngroziam de încurcăturile ce le voiŭ face din acéstă causă.

Astfel la îndemnul lumii întregĭ, cu care conveniam, și în contra voinței mele am primit conducerea interimală a afacerilor direcționale, în firma speranță, că nu voiŭ fi nevoit nicĭ-când a ocupa în mod definitiv scaunul direcțional. Prietinii mei de pe atuncĭ îșĭ vor fi aducênd aminte de silința, pe care șĭ-au dat-o di de di, sĕptĕmânĭ de-a rêndul, pentru de-a mĕ îndupleca, mai mult, pentru de a mĕ constrînge sĕ primesc directoratul șcólelor. Ei m'au învins și când am vĕdut stăruința atât a corpului profesoral, cât și a forurilor nóstre administrative, carĭ îșĭ puseserĕ tótă nădejdea în mine, mĭ-am reprimat toțĭ scrupulii, mĭ-am călcat pe inimă și am dis: Dómne ajută-mĭ și dă-mĭ puterea necesară ca sĕ pot fi acestor șcóle aceea, ce atâția ómenĭ de bine astéptă sĕ le fiu.

Și décă repriveso astădĭ la munca, ce am sĕvêrșit în rĕstimpul de 6 anĭ scurțĭ la șcólele nóstre, sufletul meu se umple de mulțumire. Mulțumirea acésta nu se nasce din convingerea, că am făcut mult, ci din convingerea, că am făcut mai mult, decât îndrăsnisem a crede la început.

Și décă mĕ întreb și caut o esplicare acestui fapt, o găsesc în 3 momente: că nu am rĕmas rece față cu nicĭ o ideiă bună, ce se lansa în afacerĭ școlare din orĭ-ce parte, — că nu am pierdut nicĭ pe un moment din vedere principiul idealistic și etic în conducerea afacerilor școlare, — și că în tóte lucrările mele am avut neîncetatul sprigin al On. corp profesoral și al autorităților mele superióre bisericescĭ-școlare.

Inzestrat cu aceste talismane mi-a fost ușor, mai bine dis, *ne-a* fost ușor sĕ trecem naia școlei întrégă prin cele mai cumplite furtunĭ, cum a fost cestiunea rentei și conflictul între bisericele comproprietare ale șcólelor, furtunĭ, carĭ în singuraticele lor peripeții ne amenințau cu perire.

Școla, cum dic, a eșit întegră, ba întărită chiar din furtunósele valurĭ, și ce sĕrbătóre au avut sufletele nóstre, când în dilele neuitate ale Iubileului ei de 50 de anĭ, ce am serbat acum câte-va lunĭ de dile, o am vĕdut la liman sigur, scăldată în raze calde de sóre, pășind cu încredere spre viitorul ei indiscutabil de mare și frumos!

Cum însĕ omul, care petrece în rĕu, tot după bine suspină, ér când ajunge la bine, nu se astêmpĕră până nu dă iute și de grabă érășĭ de réu, — așa au pățit'o și șcólele nóstre. Décă nu erau necasurĭ externe, au trebuit sĕ se creeze rele interne, pentru-ca sĕ ai cu ce sĕ-țĭ opăceștĭ activitatea școlară.

Timpul de bine al liniștei, care s'a revĕrsat asupra școlelor, s'a părut fórte potrivit, pentru-ca grupa atotputernică din Scheiŭ, pe care am caracterisat'o detailat în actul meu de dimisiune, sĕ iasă pe față cu forța brută și terorisătóre a programului ei, program în care școlele nóstre, pentru carĭ noi ne dăm sufletul, figuréză ca un balast, ca un bucluc, ca o piedecă.

Prilegiul pentru acéstă bravură au fost alegerile de profesorĭ la școlele medii, sĕvîrșite de Eforia școlară în 14 August v. a. c.

(Va urma.)

Adunare de învĕțătorĭ.

De lângă Sibiiu, 31 Oct. 1900.

Onor. Redacțiune! Permiteți-mĭ ca în următórele șirurĭ sĕ fac un scurt raport despre adunarea despărțĕmêntului Sibiiu al „Reuniunei înv. gr. cat. din archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia și Fagăras", ce s'a ținut în Alămor (lângă Sibiiu) în 27 l. c.

La acéstă adunare am luat parte 20 înv. din protopopiat. Plăcut nĭ a atins participarea Mgnf. D-n Iuliu Bardosy inspector școl. reg. în retragere apoi a D-lor: Nic. Togan preot-capelan în Sibiiu, R. Simu învĕțător pens. în Sibiiu, N. Opriș preot în Armenĭ cu familia, D. Tobias not. cerc. precum și a d-lor preoțĭ localĭ, presența cărora a ridicat mult prestigiul adunării. Se vede că le zace la inimă înaintarea nóstră pe terenul învĕțămêntului. Primésca mulțămitele cele mai sincere.

La 9 óre am participat în corpore la serviciul divin în biserica gr. cat. oficiat de On. d-nĭ Lazar preot local și Opriș din Armenĭ. Cântările dela s. ta liturgiă frumos le-a esecutat corul improvisat al învĕțătorilor. La finea serviciului divin On. d-n N. Togan a esplicat poporului scopul venirei nóstre în Alămor, precum și ținta ce o urmăresce Reuniunea nóstră îndemnându-l ca în numĕr cât mai mare sĕ participe la adunare. Vorbirea a fost ascultată cu viu interes și popor a participat la ședință în numĕr destul de frumos.

Indată după s. liturgiă am mers în școla gr. cat. la ședința I. Punctul prim a fost o prelegere practică cu elevii școlei ținută de Samoilă Florea înv. în Alămor. Recomand d-lui Florea ca mai mult pond sĕ pună pe însușirea unui metod bun.

A urmat cuvêntul de deschidere al presidentului desp. d-lui Leon Maior înv. în Orlat. D-sa arătând prin frumóse cuvinte folósele, ce le putem trage dela Reuniile învĕțătorescĭ, ne-a îndemnat sĕ participăm la ele în-tot-déuna, fiind un bun mijloc pentru înmulțirea cunoscințelor și un factor cultural însemnat.

A urmat disertația d-rei Maria Simonca înv. în Orlat: Pentru-ce e mai bine ca fetele sĕ fie instruate din partea unei învĕțătóre? D-șóra învĕțătóre cu lucrarea d-sale s'a achitat pe deplin spre mulțămirea tuturor și merită tótă lauda.

Pentru incassarea taxelor președ. suspinde ședința, ér după redeschidere cassarul desp. aduse la cunoscință, că dela membrii ord. s'au incassat 30 cor. ér dela membrii ajutătorĭ 24 cor. Mulțămitele nóstre!

A urmat disertația d-lui Ioan Stoia înv. în Orlat: Cum am puté propune mai cu succes materialul prescris de planul de înv.? Tema d-lui Stoia asemenea a fost fórte bine lucrată stîrnind aprobările tuturor.

Fiind timpul înaintat ședința I sĕ încheie.

Prândul a fost comun, în școla gr. cat. A fost dat gratuit din partea Alămorenilor. Primésca și pentru acésta sincerele nóstre mulțămite. La prând s'au rostit mai mai multe toaste: pentru Esc. Sa Metrop. Mihalyi, pentru Rev. d-n protopop, pentru preoțime și învĕțătorime etc.

Ședința a II s'a început cu discusiune asupra prelegerei practice și asupra disertațiunilor. Au urmat apoi propunerĭ eventuale. Un membru a propus ca avêndu-se în vedere, că după § 9 art. de lege XXVIII din 1876 învĕțătorul e membru ordinar cu vot deciv al senatului școlar, despărțămêntul sĕ róge comitetul central ca acesta sĕ intervină la Prea vener. Consistoriu ca și învĕțătorului, confesional gr. cat. sĕ i-se recunóscă, după cum i-se recunósce învĕțătorului de altă confesiune. Precum nu póte lipsi preotul din comitetul bisericesc, tot așa nicĭ înv. din senatul școlar.

Adunarea despărț. în privința acésta a decis a se alege o comisiune de 3 membri, carĭ sĕ studieze cu de-amĕnuntul Regulamentul scol., ér în primăvară sĕ vină cu raportul. Pe basa acestui raport sĕ facă despărțĕmêntul pașii mai departe, ca nu numai dreptul de membru în senatul școl., ci și alte drepturĭ, ce îi compet, de carĭ ar fi eventual lipsit înv. gr. cat. sĕ i-se recunóscă și asigure.

Mgf. Sa Iuliu Bardosy propune, ca desp. nostru se intrevină la comitetul central pentru o reuniune de înmormêntare a înv. din Archidiecesă.

Propunerea se predă unei comisiunĭ de care va avé sĕ studieze cestiunea și în primăvara următóre sĕ vină cu raportul.

Adunarea de primăvară se va ține în comuna Racovița cu ocasiunea esamenului.

După aceste presidiul mulțămind membrilor și st. participanțĭ pentru interesul față de Reuniunea nóstră închide adunarea.

A fost o adunare frumósă, deși nu am fost mulțĭ. Desbaterile au decurs în ordine. La desbaterĭ au luat parte pe lângă cei mai mulțĭ înv. și Mgn. d-n Iuliu Bardoși On. d-n Togan și Simu.

La órele 6 séra am părăsit aprópe toțĭ com. Alămor, salutându-ne cu un: la revedere la Racovița!"

is.

Din Africa sudică.

„*Standard*" primesce din Pretoria scirea, că s'a dat o proclamațiă, după care lord *Kitchener* va rĕmâné în Africa-sudică ca comandant al trupelor englese.

*

Agenției „*Reuter*" i-se anunță din Bloemfontein, că într'una din dilele lunei trecute 300 de Burĭ au intrat în *Reddersburg*, a cărui garnisónă englesă s'a predat, însĕ Burii au pus'o pe picior liber.

*

„*Daily Express*" anunță, că în cercurile oficióse *situația militară din Africa sudică e considerată ca critică* în urma neîntreruptei resistențe a Burilor. Se crede, că *rĕsboiul va dura încă o jumĕtate de an.* Se mai crede, că *Dewett* și *Botha* vor începe într'un punct strategic mai slab o acțiune, care va atrage din nou atențiunea Europei asupra Transvalului și va crea aparența, că *Burii numai la părere sunt invinșĭ.*

*

O telegramă din Bruxella vestesce, că prin cercurile din Transvaal s'a lățit svonul, că Krüger s'a bolnăvit așa de rĕu pe vasul „Gelderland", încât medicul sĕu este fórte îngrijat de starea lui.

Convocare.

Onor. Dómne membre ale Reuniunei femeilor române din loc, se convócă în înțelesul statutelor la *adunarea generală ordinară*, ce se va ține *Lunĭ în 6 (19) Noemvrie* a c. la órele $2^1/_2$ p. m. în sala cea mare din edificiul șcólelor.

Pentru orientarea Onor. Dómne sĕ aduce la cunoscință, că în acéstă adunare, pe lângă obiectele obicĭnuite, prescrise de statute, va fi la ordinea dilei și alegerea Comitetului pe un nou period de 3 anĭ.

Brașov, 23 Octomvrie 1900.

Susana Popovicĭ, vice-președintă. ***Lazar Nastasi***, actuar.

Din suferințele Burilor.

O damă din societatea distinsă a Burilor a trimis de curênd presidentei „Ligei de pace" din Țĕrile-de-jos o epistolă, care desfășură un tablou înfiorător al suferințelor Burilor și mai ales ale femeilor și copiilor. Despre purtarea din cale afară nemilósă a Englesilor în Transvaal și despre sórtea tristă a Burilor, amintita epistolă dă următórele amĕnunte:

„Stimată Dómnă! In numele poporului meu îțĭ mulțămesc pentru marea simpatiă, ce o păstrezĭ față de noi! Suferințele nóstre sunt înfiorătóre. Statul Oranje și întreg Transvaalul este pustiit, și pretutindenĭ sĕ vĕd numai ruine. Soțiile prisonierilor sunt despoiate de tot ce aveau, ele n'au nicĭ locuință, nicĭ haine și mor de fóme. Mie-'mĭ este cu neputință sĕ scriu tóte, ce se întêmplă aicĭ. Romanii pentru unele delicte nu aveau pedepse, deórece atarĭ fapte erau prea fiorose, și nu credeau, că omul póte comite așa ceva.

„Aicĭ însĕ, eu sunt martoră, că compatrioții mei, nu numai bărbații, ci și copiiĭ și femeile, — sunt mai' rĕu tratațĭ, decât cânii. Si décă împĕrații Rusiei, Germaniei și Austriei ar sci ce lucrurĭ înfiorătóre sĕvêrșesc dilnic aicĭ nu soldații, carĭ sĕ luptă, ci soldații, carĭ atacă un popor, ei nu ca domnitorĭ, ci ca ómenĭ îșĭ vor ridica glasul pentru scutul femeilor și a copiilor brutalisațĭ.

„Noi femeile lucrăm aicĭ cât putem, dér 6000 de mile ne desparte de Europa. Scrisorile nóstre înainte de a sosi la d-vóstrĕ trec prin censură și acésta costă timp. Eu vĕ rog, în numele lui Dumnedeu, sĕ nu vĕ liniștițĭ până ce nu ne vețĭ fi ajutat! D-vóstrĕ n'avețĭ ideiă despre suferințele nóstre. Nu este óre lucru înfiorător, când copii de 9 până la 14 anĭ sunt răpițĭ dela mamele lor și sunt trimșĭ în țéra Basuților în lagĕrul Englesilor?... Și spre ce scop? Dumnedeu singur scie! Și ce ne aștéptă în viitor?

„Cafferii vĕd tóte, ce fac Englesii cu noi, și folosesc ocasiunea pentru a se arăta inimicĭ față de noi. Cafferii, sub conducerea căpitanului lor Lewellyn, au sugrumat 17 femei; fete de 8 anĭ au fost siluite de soldațĭ englesĭ și Cafferĭ. Tóte acestea se întêmplă fără sĕ se audă, că făptuitorii au fost pedepsițĭ... Inainte cu câte-va dile sosi la mine din statul Oranje d-na Van Vuren de Wepener. Era pe la 10 óre séra. Autoritățile militare îĭ poruncirĕ sĕ se urce dimpreună cu nepoțelul ei de 12 anĭ într'un delejanț, fără sĕ-i permită așĭ lua ceva haine séu banĭ. Copilul ei de 14 anĭ a fost dus în țéra Basuților, bărbatul ei și copilul mai mare au fost trimișĭ pe insula Sânt-Elena în captivitate; un alt copil al ei a fost omorît la Ladysmith. Când ea se imbarcă la Cap, un ofițer îi dise: „Ia vedĭ sĕ plecĭ de aicĭ numai decat" și așa a trebuit sĕ stea într'un oraș strĕin fără un ban și fără bagaj.

„Eu am fost atât de fericită, că i-am putut da adăpost, dér ce va fi de ea mai departe? Un Bur dintr'un district aprópe de graniță șĭ-a luat concediu pe câte-va dile sĕ-șĭ caute familia. Când sosi acasă, află pe mica sa copilă lânga ușă plângênd, câțĭ-va pașĭ dela ea zăcea mort fiiul sĕu, ceva mai departe soția lui sugrumată și tăiată bucățĭ și la altă parte era fiica lui mai mare masacrată în mod neomenos. Burul se plânse la comanda militară englesă, dela care capĕtă următorul rĕspuns: „Noi nu putem înfrâna pe Cafferĭ"...

„Mĕ rog, scumpă dómnă, încă-odată' sĕ facețĭ ceea-ce eu nu pot, spunețĭ în lumea largă suferințele nóstre, apelațĭ la consciința omenéscă, cercațĭ a mișca femeile, ca sĕ participe și ele la durerile surorilor lor, a căror martiriu numai mai târdiu se va puté sci cu de-amĕruntul!"

Literatură.

A apărut *Manual complect de agricultură rațională* de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la școla centrală dela Ferĕstrĕu și la Seminarul Nifon din Bucurescĭ.

Vol. I. **Agrologia** séu agricultura generală. Carte didactică aprobată de ministerul agriculturei din România, prețul 5 coróne.

Vol. II. **Fitotechnia** séu cultura specială a plantelor. Carte premiată de Academia Română în sesiunea generală 1899 cu premiul Nasturel-Hĕrescu, prețul 8 cor.

Vol. III. **Zootechnia** séu cultura generală și specială a vitelor cornute dimpreună cu lânăria și lăptăria, prețul 8 cor.

Vol. IV. **Economia rurală** séu organisarea moșiilor marĭ și micĭ, prețul 8 coróne.

Cartea de față, deși în 4 tomurĭ deosebite, dér formézä un singur tot și tratéză despre agricultură din tóte punctele de vedere, din tóte țerile locuite de Românĭ. Ea este scrisă într'un limbagiu ușor popular cu terminii culeșĭ din însușĭ graiul poporului agricol. Este decĭ o carte, care n'ar trebui sĕ lipséscă din biblioteca nicĭ unei scóle confesionale române, căcĭ se formézä cea mai bună ură lect pentru învĕțătorĭ și preot și conține esplicațiunile și povețele de dat poporului muncitor asupra tuturor cestiunilor, ce privesce agricultura și orĭ-care din ramurile ei. De asemenea o recomandăm comunelor românescĭ și tuturor institutelor culturale ale nóstre.

Se póte căpĕta dela Tipografia nóstră și dela librăria W. Krafft Sibiiu cu prețurile de mai sus + 1 cor. porto pentru tóte 4 volumele.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Cursul pieţei Braşov.

Din 4 Novembre 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.92	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.75	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.26
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.26
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.75	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 29 Octob. n. de 35,341 capete, la 39 Oct. au intrat 398 capete şi au eşit 633 capete, rĕmânênd la 31 Octob. n. un număr de 35,106 capete.

Se notéză marfa ungurésc: veche grea dela 00—00 fil. tînĕră grea dela 96—98 fil., de mijloc dela 96—97 fil., uşóră dela 96—98 fil. — Sêrbéscă: grea 94—96 fil., de mijloc 93—94 fil., uşóră 92—94 fil. kilogram.

Bursa de Bucurescĭ

din 31 Oct. 1900.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	87.—
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	88 —
„ „ din 1893	5 „	„ „	88 —
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iulie	75 —
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	75.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	75.—
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	75.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	75 —
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	76.—
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 „	Mai-Nov.	—.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iuli.	90.½
Scris. fonciare rurale din 1880	4 „	„ „	79.¼
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	79.½
„ „ „ Iaşĭ	5 „	„ „	73 —
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	50 v.	— —
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	21 50
Banca agricolă	500	150 v.	290 —
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	într. v.	270.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 48	200	„ „	390.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	398.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	— —
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	105.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	— —
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 50 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	90.—

Scompturĭ:

Banca naţ. a Rom.	8%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	9 „	Petersburg	6%
Casa de depunerĭ	12 „	Berlin	5%
Londra	3 „	Belgia	4%
Viena	4½	Elveţia	5%

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 31 Oct. 1900

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc	80	7.75	7.95
Grâu dela Tisa	80	7.75	7.85
Grâu de Pesta	80	7.65	7.85
Grâu de Alba regală	80	7.40	7.42
Grâu de Bácska	80	.—	—.—
Grâu unguresc de nord	80	.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		70—72	6.85	7.05
Orz	nutreţ.	60—62	6.80	6.90
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere	64—66	5.50	5.80
Ovĕs		——	.—	.—
Cucuruz	bănăţén	75	.—	.—
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirişcă			5.—	5.30

Producte div.	Soiul	Cursul dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	—.—	—.—
„	„ transilvană	—.—	—.—
„	„ bănăţénă	—.—	—.—
„	„ roşiă	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu	—.—	—.—
Ulei de in		—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta	58.50	59.—
„ „	dela ţêră	—.—	—.—
Slanină	svêntată	51.—	51.50
Prune	din Bosnia	14.50	15.—
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	18.25	18.50
„	din Serbia în s.	—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou	—.—	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc	—.—	—.—
„	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	unguresci	—.—	—.—
„	sêrbescĭ	—.—	—.—
Cêră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Preţul per 100 de chilograme

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 2 Novembrie. 1900.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	60
„	Grâu mijlociu	11	40
„	Grâu mai slab	11	—
„	Grâu amestecat	9	—
„	Sĕcară frumósă	8	20
„	Sĕcară mijlociă	8	—
„	Orz frumos	7	20
„	Orz mijlociu	6	60
„	Ovĕs frumos	4	40
„	Ovĕs mijlociu	4	—
„	Cucuruz	7	60
„	Mălaiu (meiŭ)	8	-
„	Mazăre	15	40
„	Linte	20	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênţă de in	21	—
„	Sĕmênţă de cânepă	8	20
„	Cartofĭ	1	50
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	88
„	Carne de porc	—	96
„	Carne de berbece	—	64
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	50	—
„	Sĕu de vită topit	70	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Novembre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	114.75
Renta de coróne ung. 4%	90.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.60
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	98.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	91 35
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	163.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	138.75
Renta de argint austr.	97.20
Renta de hârtie austr.	96.95
Renta de aur austr.	114.60
Losurĭ din 1860.	132.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.87
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	656.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	658.75
Napoleondorĭ	19.20
Mărcĭ imperiale germane	117.60
London vista.	240.55
Paris vista	95.85

Nr. 16532 - 1900.

PUBLICAŢIUNE

Prin acésta aducem la cunoscinţa tuturora că pe basa decisului representanţei comunale din 5 Septembre a. c., a ajuns acum în putere de lege, se va prescrie şi amĕsurat disposiţiunilor articolului de lege XLIV din 1883 se va încassa pentru anul 1901 dela proprietarii de pământ în câmp un arunc comunal de 36%, ér dela ceialalţĭ contribuabilĭ un arunc de 26%.

Acest arunc se plăteşte pentru a acoperi deficitul de 147.666 coróne 63 filerĭ, cu care s'a statorit bugetul anului 1901 al comunei orăşenescĭ Braşov.

Braşov, în 29 Octomvre 1900.

1145.1—2 *Magistratul orăşenesc.*